

ภาค 3

การสื่อสารด้วยสื่อโสตทัศน์

บทนำ - แนวคิดเกี่ยวกับสื่อโสตทัศน

ก. ความหมาย

สื่อโสตทัศน (Audiovisual Media) มาจากคำว่า “โสต” (การได้ยิน) และ “ทัศน” (การเห็น) หมายถึงสื่อที่เกี่ยวกับการได้ยินและการได้เห็น เครื่องมือที่ใช้ในการให้ได้เห็นและได้ฟัง เรียกว่า “โสตทัศนอุปกรณ์”

โสตทัศนอุปกรณ์ มาจากคำว่า “โสต+ทัศน+อุปกรณ์” หมายถึง เครื่องที่ช่วยให้ได้ยินและได้เห็นตรงกับภาษาอังกฤษว่า (Audio-Visual Aids)

แนวคิดการใช้โสตทัศนอุปกรณ์ มาจากหลักการที่ว่า มนุษย์รับรู้จากตา 75% หู 13% กาย 6% จมูก 3% และลิ้น 3% ดังนั้น จะเห็นว่า หูและตารวมกันทำให้คนรับรู้ได้ดีที่สุด ในการสื่อสารจึงควรรหาเครื่องมือมาช่วยให้ผู้รับใช้ตา และหูรับได้ดีขึ้น

ข. ประเภทสื่อโสตทัศน

สื่อโสตทัศนแบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ

1. วัสดุ (Materials) เป็นสื่อที่มีการผูกพันเปลี่ยนแปลง เช่น ภาพ โปสเตอร์ หนังสือ ฯลฯ
2. อุปกรณ์ (Equipment) ได้แก่ เครื่องมือต่าง ๆ เช่น เครื่องฉายและเครื่องเสียง
3. วิธีการ (Techniques) ได้แก่ กิจกรรม เกม การสาธิต ฯลฯ

ในหน่วยการที่ 9-11 จะได้กล่าวถึงสื่อโสตทัศนที่ใช้กันมากคือสื่อกราฟิค ระบบเครื่องเสียง และ ระบบเครื่องฉาย

หน่วยที่ 9

การสื่อสารด้วยวัสดุกราฟิก

หัวเรื่อง

- 9.1 ความหมายและขอบเขตการใช้สื่อกราฟิก
- 9.2 ประเภทสื่อกราฟิก (1) กราฟและแผนภูมิ
- 9.3 ประเภทสื่อกราฟิก (2) การ์ตูน/โปสเตอร์
- 9.4 เครื่องมือในการผลิตสื่อกราฟิก

มโนทัศน์

1. สื่อกราฟิกเป็นสื่อที่แสดงด้วยลายเส้นที่ใช้กันมาก ได้แก่ กราฟ แผนภูมิ การ์ตูน โปสเตอร์ แผนภาพ และป้ายนิเทศ
2. สื่อกราฟิกแต่ละประเภทมีวัตถุประสงค์การใช้แตกต่างกัน
3. การผลิตสื่อกราฟิกมีเครื่องมือที่ต้องใช้แตกต่างกันไปแล้วแต่ประเภทของสื่อกราฟิกที่จะใช้ในการสื่อสาร

วัตถุประสงค์

1. นักศึกษาสามารถอธิบายความหมายและจำแนกประเภทของวัสดุกราฟิกได้ถูกต้อง
2. เมื่อกำหนดประเภทวัสดุกราฟิกให้ นักศึกษาสามารถอธิบายวัตถุประสงค์และลักษณะเด่นของวัสดุกราฟิกแต่ละประเภทได้ถูกต้อง
3. นักศึกษาสามารถระบุวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตวัสดุกราฟิกได้ถูกต้อง

สารกถา 9.1

ความหมายและการใช้สื่อกราฟิก

1. ความหมาย

สื่อกราฟิก (Graphic Media) เป็นสื่อที่แสดงด้วยลายเส้น มีบทบาทกว้างขวางในการช่วยให้ผู้รับเข้าใจเนื้อหาสาระต่าง ๆ ดีขึ้น สื่อกราฟิกใช้มากในสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์รายวัน นิตยสาร และใช้ในรายการวิทยุโทรทัศน์และภาพยนตร์ สื่อกราฟิกช่วยสื่อความหมายแก่ผู้อ่านและผู้ชมในการหาซื้อสินค้า ปรับปรุงสุขภาพอนามัยให้ความสนใจดนตรีและกีฬา หรือเพื่อวัตถุประสงค์อื่น ๆ

ในกระบวนการสื่อสารทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นการประชาสัมพันธ์ โฆษณา ชวนเชื่อ ฯลฯ แม้แต่ในการเรียนการสอนสื่อกราฟิกมีบทบาทสูงมากในด้านการเรียนรู้ เพราะสื่อกราฟิกมีบทบาทมากมายในการช่วยครู อาจารย์และวิทยากร ถ่ายทอดความรู้ไปสู่นักเรียน นักศึกษา และผู้เข้ารับการศึกษา ผู้สื่อสารจึงควรทราบสถานะและธรรมชาติไม่ว่าจะใช้สื่อกราฟิกเพื่อประโยชน์ใด ๆ ก็ตาม

2. ขอบเขตการใช้สื่อกราฟิก

สื่อกราฟิกใช้เป็นส่วนสำคัญของสื่อทัศนที่แสดงทางสายตา (Visual Media) ในสื่อสำคัญดังต่อไปนี้

2.1 สื่อสิ่งพิมพ์

ในสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อกราฟิกใช้สำหรับภาพประกอบทั้งในส่วนของการออกแบบปก รูปเล่ม เป็นส่วนขยายเนื้อหาในเรื่องและการโฆษณา รวมทั้งโปสเตอร์และใบปลิวต่าง ๆ

2.2 ในรายการวิทยุโทรทัศน์

สื่อกราฟิกใช้ในการขึ้นต้นและจบท้ายรายการ ใช้เป็นภาพประกอบเพื่อขยายเสียงบรรยายหรือการพูดของวิทยากรและใช้ในการโฆษณาประชาสัมพันธ์ทางวิทยุโทรทัศน์

2.3 ในภาพยนตร์หรือภาพทัศน์

ในการผลิตภาพยนตร์หรือภาพทัศน์ (Videotape) สื่อกราฟิกใช้เป็นส่วนประกอบส่วนเสริมหรือขยายของเนื้อหาสาระในลักษณะเดียวกับในรายการวิทยุโทรทัศน์

2.4 ในป้ายโฆษณา ป้ายนิเทศหรือมิตรรศการ

สื่อกราฟิกจะเป็นส่วนแสดงเนื้อหาสาระที่ทำให้ผู้รับชมเข้าใจเนื้อหาที่ถ่ายทอด
ได้ดีขึ้น

กิจกรรม 9.1

1. จงอธิบายความหมายของสื่อกราฟิก

2. สื่อกราฟิกมีความสัมพันธ์กับ “สื่อโสตทัศน์” อย่างไร

3. จงระบุขอบเขตการใช้สื่อกราฟิกมา 4 อย่าง

สารกถา 9.2

ประเภทสื่อกราฟิก (1)-กราฟ และแผนภูมิ

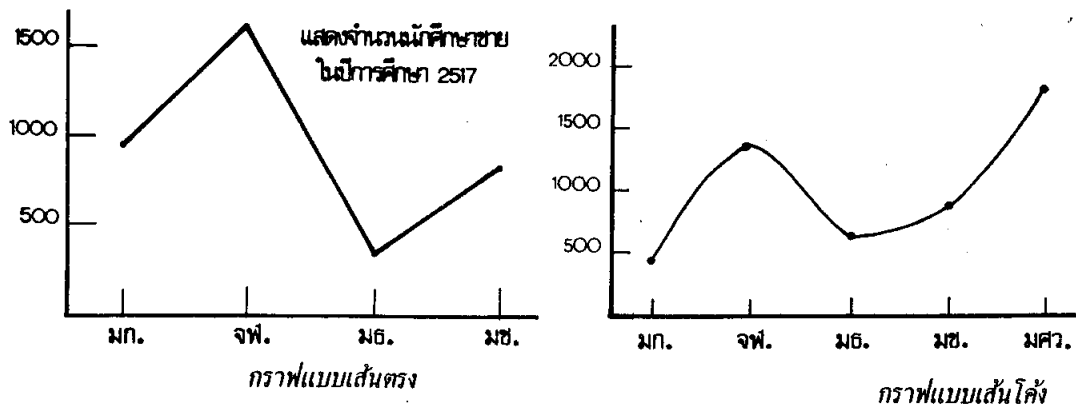
สื่อกราฟิกมีหลายประเภทที่ใช้กันมากคือ (1) กราฟ (2) แผนภูมิ หรือไดอะแกรม
(3) การ์ตูน (4) โปสเตอร์หรือป้าย (5) แผนภาพ และ (6) กระดานนิเทศ

1. กราฟ

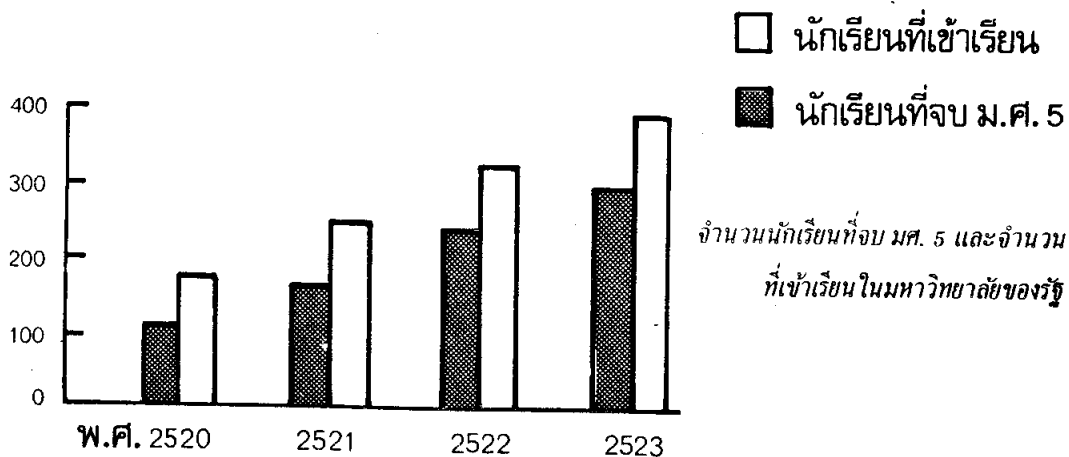
กราฟ (Graphs) ใช้แสดงจำนวนและสัดส่วนเพื่อช่วยให้ผู้ดูเข้าใจความหมายได้โดยรวดเร็ว โดยเฉพาะเมื่อเรื่องที่แสดงด้วยกราฟนั้นเกี่ยวกับตัวเลขหรือเป็นเรื่องสลับซับซ้อน

จำนวนและตัวเลขทางสถิติสามารถเสนอออกมาเป็นกราฟได้เสมอ เพื่อให้ให้น่าสนใจและง่ายต่อการเข้าใจ

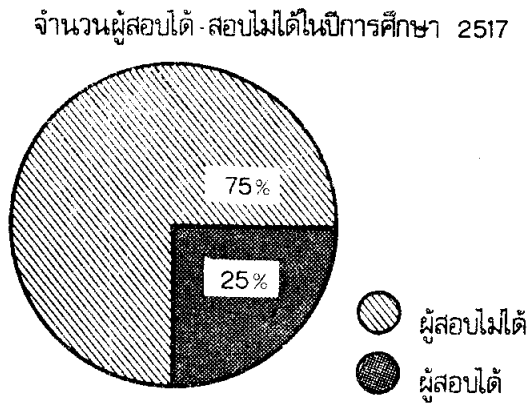
กราฟมีหลายประเภท แต่แบ่งตามรูปแบบได้ 4 อย่างคือ (1) กราฟเส้น (2) กราฟแท่ง (3) กราฟรูปภาพ และ (4) กราฟวงกลม การใช้กราฟแสดงผลงานควบคู่ไปกับการเสนอภาพประกอบหรือคำบรรยาย เช่น ในการจัดนิทรรศการหรือการจัดป้ายนิเทศ เป็นต้น

ภาพที่ 9.1 ตัวอย่างกราฟเส้นเปรียบเทียบจำนวนนักศึกษาชายในสถาบัน การศึกษา

ภาพที่ 9.2 ตัวอย่างกราฟแท่ง

ภาพที่ 9.3 กราฟวงกลมแสดงร้อยละ

ภาพที่ 9.4 กราฟรูปภาพแสดงจำนวน

2. แผนภูมิและแผนผัง

2.1 ความหมายและจุดมุ่งหมาย

แผนภูมิ (Chart) เป็นสื่อกราฟิกที่ใช้เสนอข้อสนเทศที่มีตาราง ตัวเลขหรือกราฟในรูปแบบต่างๆ และคำอธิบายประกอบ ส่วนแผนผังหรือไดอะแกรม (Diagram) เป็นรายละเอียดโครงสร้างของเครื่องมืออุปกรณ์ที่เขียนหรือสเก็ตออกมาให้เห็นชัดเจนขึ้น

ในด้านการสื่อสาร สื่อกราฟิกประเภทแผนภูมิเป็นที่นิยมใช้กันแพร่หลายมาก โดยใช้ประกอบในการเรียนการสอน การฝึกอบรมและการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ด้วยการพูดและบรรยาย

จุดมุ่งหมายของแผนภูมิหรือไดอะแกรมก็เพื่อแสดงความคิดหรือมโนทัศน์ที่สลับซับซ้อนยากแก่การเข้าใจเพียงด้วยคำพูดหรือบรรยาย จึงต้องทำให้มองเห็นได้ง่ายขึ้น ใช้นั้นจุดสำคัญของเนื้อหาสาระบางอย่างที่ต้องการเสนอ

แผนภูมิมักประกอบด้วยการใช้งานกราฟิกหลาย ๆ อย่าง อาทิ ภาพถ่าย ภาพวาด การ์ตูน กราฟ ไดอะแกรมและอักษรบรรยาย โดยคำนึงถึงการวางรูปแบบ การสเก็ตภาพ การให้ตัวอักษร และการให้สี มุ่งในการสื่อความหมายชัดเจน กำหนดวัตถุประสงค์ว่าจะใช้ประกอบการสื่อสารประเภทใด ขึ้นใด แต่ต้องไม่ใส่เนื้อหาหลงไปในแผนภูมิมากเกินไป

2.2 ประเภทแผนภูมิ

แผนภูมิอาจจำแนกเป็นประเภทได้หลายรูปแบบในที่นี้จะจำแนกออกเป็น 3 ประเภทคือ

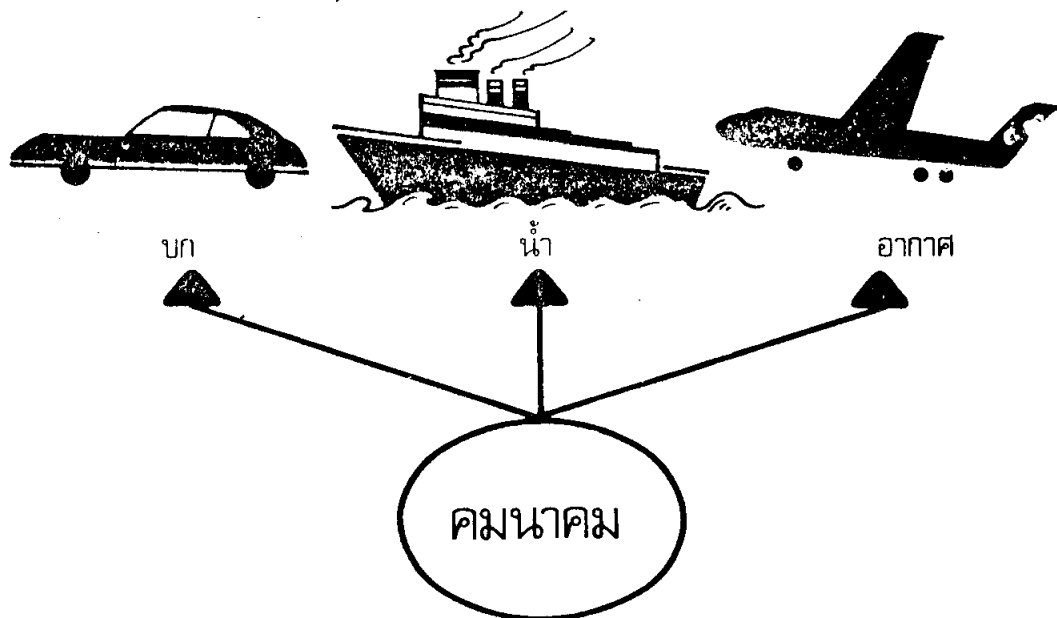
2.2.1 แผนภูมิแสดงประสบการณ์

แผนภูมิแสดงประสบการณ์ (Experience Charts) เป็นแผนภูมิที่เสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องเรื่องราวการท่องเที่ยว หรือขั้นตอนการทำกิจกรรมต่าง ๆ บางทีเรียกว่า แผนภูมิแบบวิวัฒนาการ อาจจะมีภาพแบบง่าย ๆ ประกอบ

2.2.2 แผนภูมิจำแนกประเภทและองค์การ

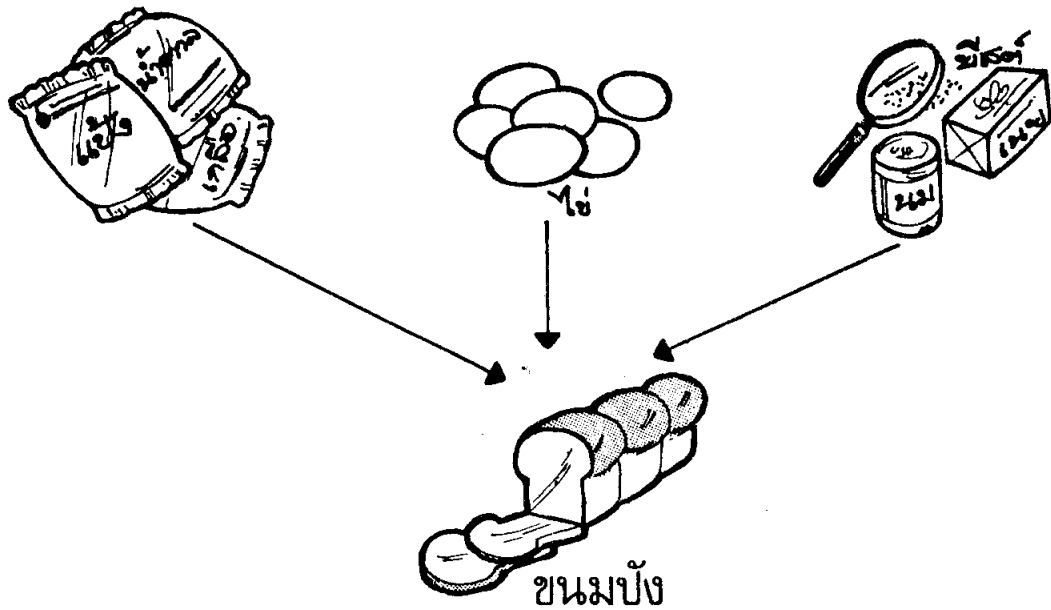
แผนภูมิจำแนกประเภทและองค์การ (Organization Chart) เป็นแผนภูมิที่จำแนกหน่วยใหญ่เป็นหน่วยย่อย หรือรวมหน่วยย่อยให้เป็นหน่วยใหญ่มี 4 ประเภทคือ

(1) *แผนภูมิต้นไม้ (Tree Chart)* เป็นแผนภูมิที่แสดงลักษณะของหน่วยใหญ่ที่แตกแยกออกไปเป็นหน่วยย่อย หรือแสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบในหน่วยงานในกลุ่มหรือในครอบครัว ออกเป็นหน่วยงานย่อยหรือกลุ่มย่อย เช่น ลำดับเครือญาติ หรือการแบ่งหน่วยงานในองค์การ บริษัท หรือหน่วยราชการ เป็นต้น

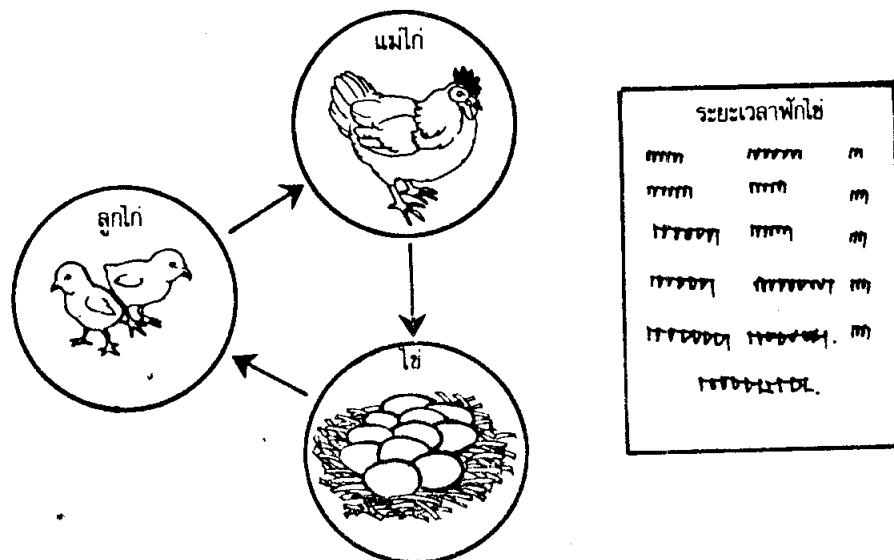
ภาพที่ 9.5 แผนภูมิต้นไม้ซึ่งเป็นการจำแนกหน่วยใหญ่ออกเป็นหน่วยย่อยโดยเสนอแนวตั้งจากลงขึ้นบน

(2) แผนภูมิสายน้ำ (Stream Chart) เป็นแผนภูมิที่รวมหน่วยย่อยลงมาเป็นหน่วยใหญ่ โดยเสนอจากบนลงมาล่าง ในลักษณะเดียวกับห้วยและลำธารใหญ่ลงสู่แคว ๆ ไหลลงสู่แม่น้ำ

ภาพที่ 9.6 แผนภูมิสายน้ำ

(3) แผนภูมิต่อเนื่อง (Flow Chart) แสดงความต่อเนื่องของกิจกรรมหรือกระบวนการลำดับความรับผิดชอบหรือการแบ่งหน่วยงานต่าง ๆ

ภาพที่ 9.7 แผนภูมิต่อเนื่อง

(4) แผนภูมิแบบตาราง (Tabular Chart) เป็นแผนภูมิการแสดงรายการตามลำดับเวลาเพื่อการเปรียบเทียบ โดยจัดเป็นคอลัมน์ (ช่อง) เพื่อให้เปรียบเทียบข้อมูลได้โดยง่าย

2.2.3 แผนภูมิแสดงเวลาและลำดับขั้น

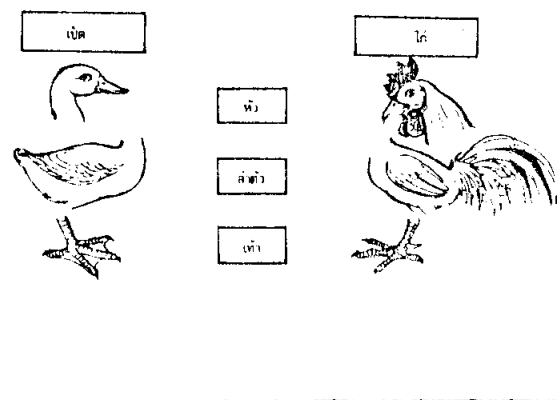
แผนภูมิแสดงเวลาและลำดับขั้น (Time & Sequence Charts) เป็นแผนภูมิที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างขั้นตอนต่าง ๆ กับเวลา มี 4 ประเภทคือ

(1) แผนภูมิแสดงเวลา (Time Charts) คล้ายคลึงกับแผนภูมิแบบตาราง ใช้แสดงความสัมพันธ์ของเหตุการณ์และเวลาที่เกิดขึ้น

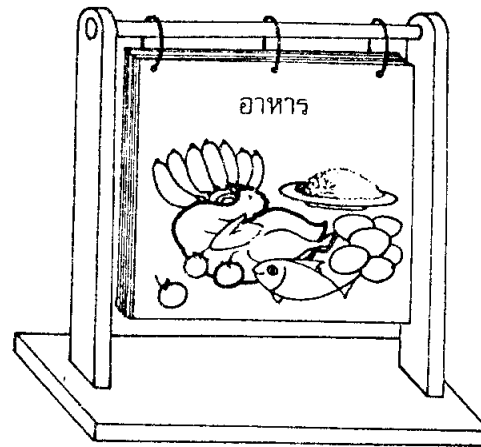
(2) ภาพบนผนัง (Murals) เป็นแผนภูมิแสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ภาพเขียนบนผนังหรือกำแพง

(3) แผนภูมิแบบปิด-เปิด (Strip Charts) เป็นแผนภูมิเดียวที่มีขั้นตอนต่าง ๆ ไว้ในแผ่นเดียว แต่ใช้กระดาษปิดข้างบนที่ยังอธิบายไม่ถึง เมื่อจะใช้ก็จะเปิดส่วนที่ปิดออกให้ดูได้โดยง่าย

(4) แผนภูมิพลิก (Flip Chart) เป็นแผนภูมิที่ใช้แสดงขั้นตอนของกระบวนการต่าง ๆ โดยใช้แผนภูมิตั้งแต่ 2 แผ่นขึ้นไปมีเนื้อหาต่อเนื่องกัน นิยมเย็บหรือมัดไว้รวมกันโดยมีขาตั้งเพื่อให้พลิกให้ดูได้ที่ละแผ่น

ภาพที่ 9.8 แผนภูมิแบบเปรียบเทียบ

ภาพที่ 9.9 แผนภูมิพลิกที่รวมหลาย ๆ แผ่นไว้เป็นชุด

กิจกรรม 9.2

1. สื่อกราฟิกที่เป็น “กราฟ” มีที่ประเภทอะไรบ้าง?

2. จงอธิบายความแตกต่างระหว่าง แผนภูมิต่อไปนี้
แผนภูมิต้นไม้

แผนภูมิสายน้ำ

แผนภูมิแสดงเวลาและลำดับขั้น

สารกถา 9.3

ประเภทสื่อกราฟิก (2)-การ์ตูน โปสเตอร์ แผ่นภาพ ป้ายนิเทศ

1. การ์ตูน

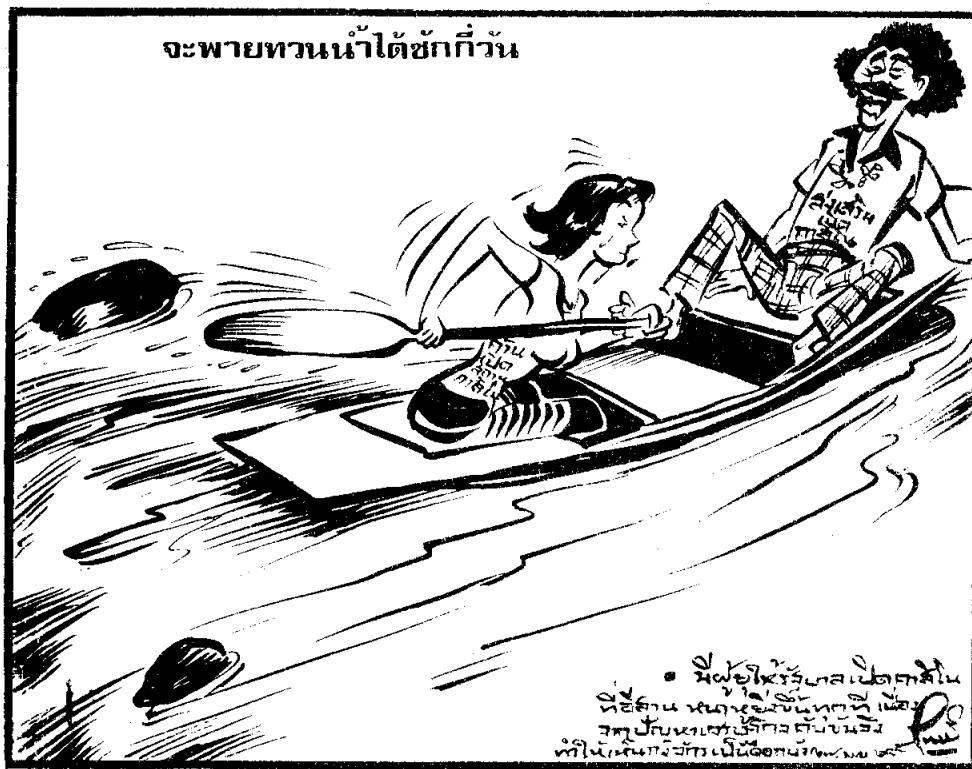
การ์ตูน (Cartoons) เป็นสื่อกราฟิกที่ใช้เส้นแสดงภาพคน สัตว์ และสิ่งของ เพื่อแสดงเรื่องหรือสื่อความหมาย เลียนแบบของจริง

การ์ตูน มีลักษณะเด่นอยู่ 3 ประการคือ

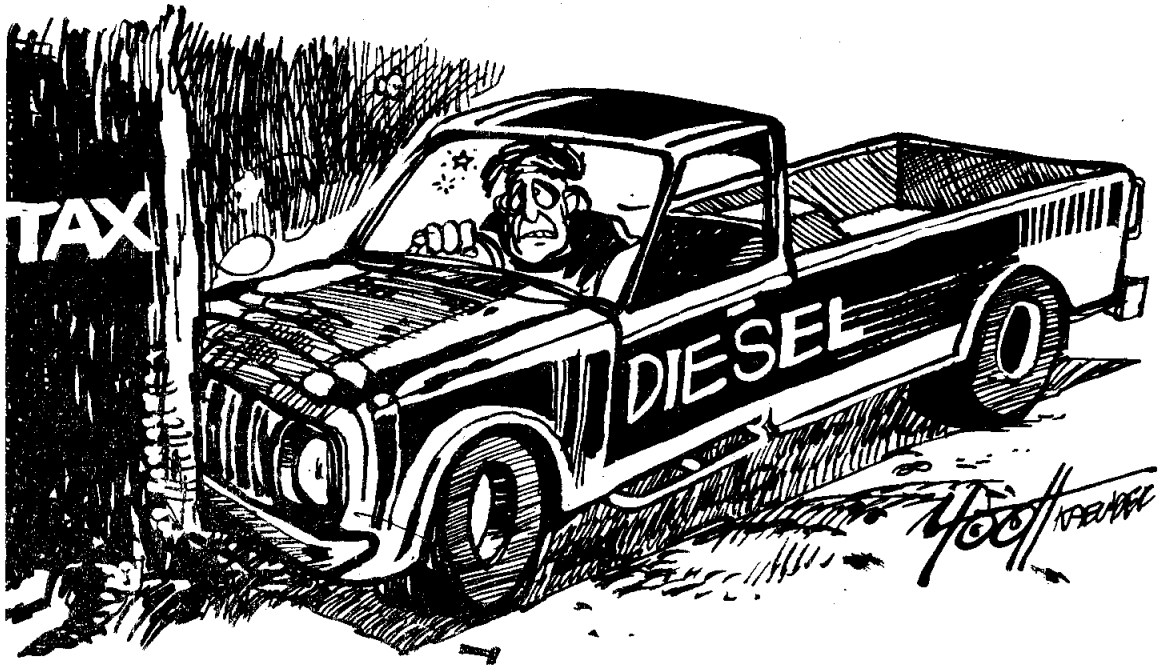
1. มีรายละเอียดไม่มาก แม้จะเป็นการ์ตูนภาพเหมือนก็ยังมีรายละเอียดน้อยกว่าภาพถ่าย
2. มีลักษณะตัวการ์ตูนที่บอกได้ทันทีว่าเป็นคนหรือสัตว์ที่มีลักษณะเด่นชัด ส่วนมากจะสร้างตัวการ์ตูนที่คุ้นตา
3. มีลักษณะเด่นที่เห็นแล้วจำได้ทันที

การเสนอการ์ตูนที่นิยมกันมี 4 ลักษณะคือ

- 1.1 เสนอการ์ตูนเป็นภาพเดี่ยว ที่เล่าเรื่องในตัวเอง ส่วนมากเป็นการ์ตูนที่ล้อเลียนการเมือง

ภาพที่ 9.11 ผลงานของอาจารย์ประยูร จรรยาวงศ์จากไทยรัฐ

ภาพที่ 9.12 ผลงานจาก BANGKOK WORLD

1.2 เสนอการ์ตูนเป็นชุดสั้น ๆ มีภาพ 2-3 ภาพที่เล่าเรื่อง เช่น ชุด Peanuts ของ Charles M. Shultz หรือชุด “ผู้ใหญ่มาจับทุ้งหมาเหม็น” ของชัย ราชวัตร เป็นต้น

BANGKOK WORLD
SATURDAY JANUARY 25, 1986

PEANUTS

By Charles M. Schulz

ภาพที่ 9.13 ชุด Peanuts ของ Charles M. Shultz

ภาพที่ 9.14 ตัวอย่าง การ์ตูนเป็นชุดที่ตีพิมพ์ในสื่อมวลชนทั่วโลก (จาก Bangkok World)

PEANUTS

By Charles M. Schulz

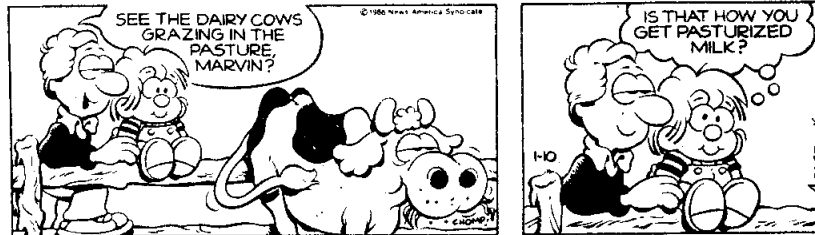
THE PERISHERS

By Maurice Dodd

MARVIN

By Tom Armstrong

ROBOTMAN

By Jim Meddick

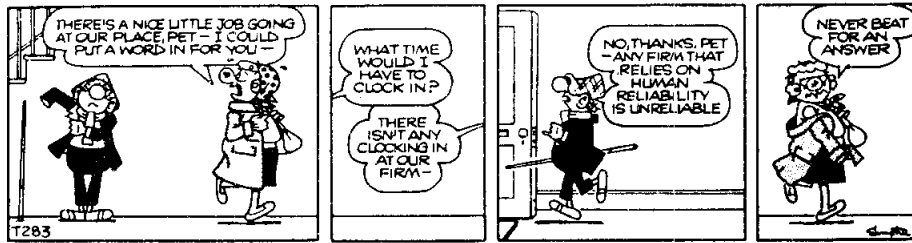
MODESTY BLAISE

By Peter O'Donnell

ANDY CAPP

By Reg Smythe

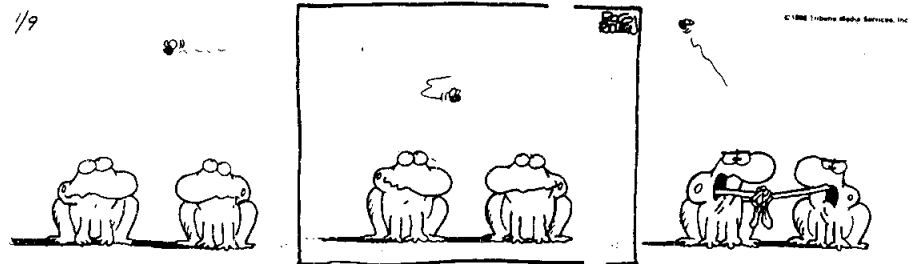
WRIGHT ANGELS

By Larry Wright

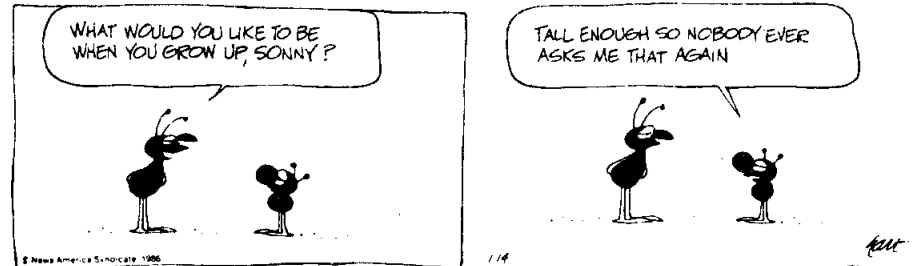
ANIMAL CRACKERS

By Rog Bollen

B.C.

By Johnny Hart

AUGUSTA

By Angus McGill

ภาพที่ 9.15 ชุด “ผู้ใหญ่มากับมุ่งหมาเดิน” ของชัย ราชวัตร

1.3 เสนอการ์ตูนเป็นเรื่องราว ได้แก่ หนังสือการ์ตูนที่มีจำหน่ายทั่วไป เช่น มิกกี้ แม้าท์ โดราเอมอน เป็นต้น การ์ตูนเรื่องเหล่านี้อาจเขียนเป็นเรื่องขึ้นมาใหม่หรือแสดงเรื่องที่มีอยู่แล้ว เช่น ขุนช้างขุนแผน พระอภัยมณี เป็นต้น

1.4 เสนอการ์ตูนประกอบบทความ นิทาน นิยาย หรือนวนิยาย เป็นภาพเขียนที่แสดงตัวละครของเรื่องในบทบาทสำคัญที่ต้องการคือ ดึงความสนใจของผู้อ่าน

นอกจากนี้แล้วก็เป็นตัวการ์ตูนที่เขียนขึ้นด้วยวัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อใช้เป็นเครื่องหมายการค้า หรือใช้ประกอบคำขวัญ เป็นต้น

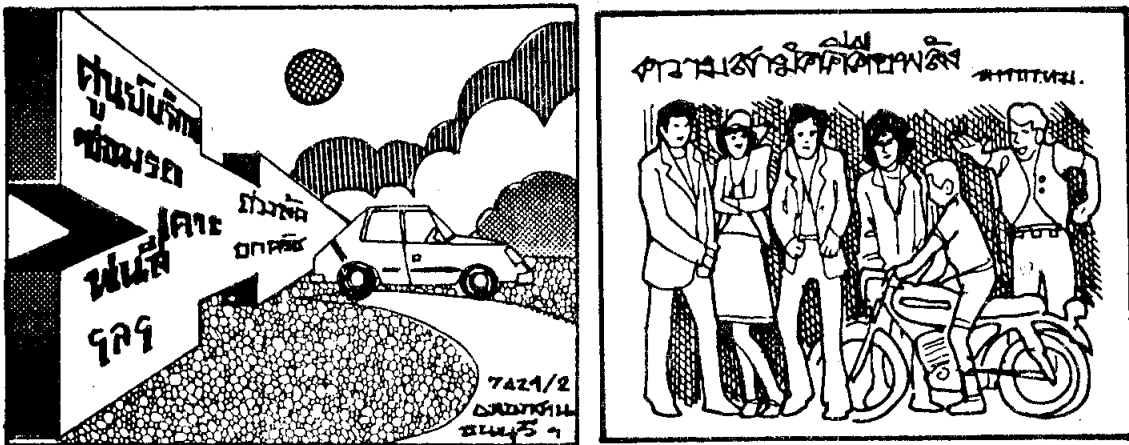
ภาพที่ 9.16 ตัวอย่างการ์ตูนมีชื่อเสียง

2. โปสเตอร์/แผ่นภาพ/ป้ายนิเทศ

2.1 โปสเตอร์

โปสเตอร์ (Posters) มีจุดมุ่งหมายที่ใช้สื่อสารข้อสนเทศให้สะดุดตา ชัดเจน และประหยัด ป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ตามถนนก็เป็นโปสเตอร์ขนาดยักษ์หรือการโฆษณาในวารสารก็เป็นโปสเตอร์ขนาดเล็กลงมา

ลักษณะเด่นของโปสเตอร์ คือ (1) มีจุดมุ่งหมายเดียว (2) ให้ความหมายชัดเจน ไม่ทำให้ผู้ดูสงสัย (3) มีสีสันสวยงาม ชัดเจน และมีจุดเด่นที่หัวเรื่อง และ (4) ขนาดใหญ่พอที่จะมองเห็นได้ง่ายเพียงชำเลื่องดูก็เข้าใจได้ทันทีโดยไม่ต้องเสียเวลาอ่านนานนัก

ภาพที่ ๑.17 โปสเตอร์ขนาดใหญ่ (ป้ายโฆษณา) และขนาดเล็กที่พบเห็นทั่วไปซึ่งติดไว้ที่ผนังหรือป้ายนิเทศ

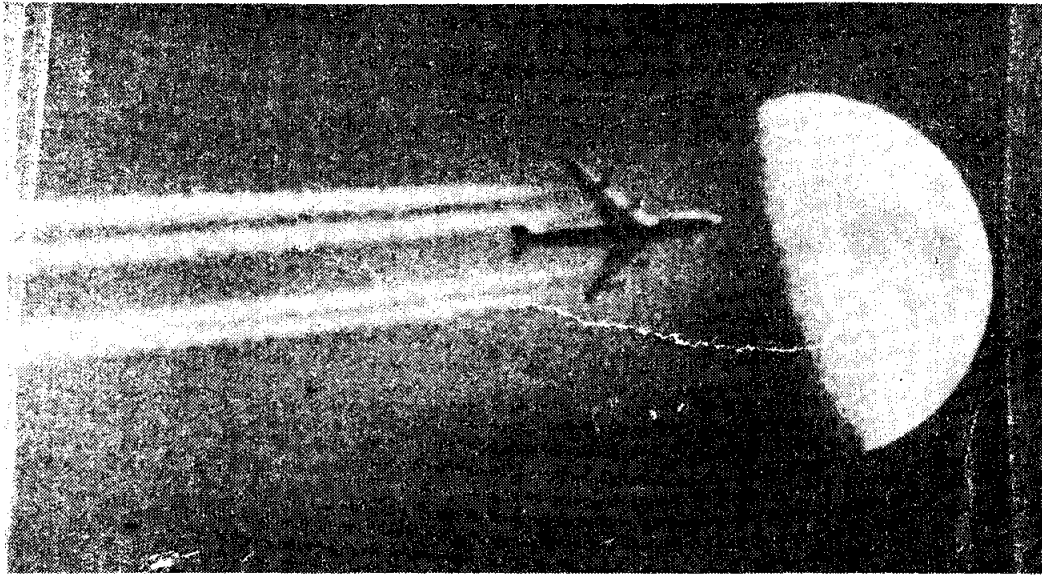
2.2 แผ่นภาพ

แผ่นภาพ (Flat Pictures) หมายถึง ภาพเหมือนสำหรับวาด (ภาพเขียน) แผ่นภาพ ภาพสเก็ตและภาพอื่น ๆ ที่นำมาออกแบบร่วมกับงานกราฟิกอื่นและมีคำบรรยาย

(ก) ภาพวาดหรือภาพเขียน (Drawing) หมายถึง ภาพที่เกิดจากการเขียนด้วย สีดินสอหรือวัสดุกราฟิกอื่น ๆ เพื่อแสดงลักษณะของคน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ อาจเป็นลายเส้นง่าย ๆ หรือภาพเหมือนซึ่งมีรายละเอียดครบ

(ข) ภาพสเก็ตช์ (Sketching) เป็นภาพเขียนอย่างคร่าว ๆ ก่อนที่จะต่อเติมรายละเอียดให้เป็นภาพวาดหรือภาพเขียน การสเก็ตช์ภาพจะช่วยให้การรับรู้แบบของภาพโปสเตอร์หรือแผ่นภูมิ

(ค) ภาพถ่าย หรือภาพนิ่ง (Still Pictures) เป็นสื่อกราฟิกประเภทหนึ่งซึ่งได้จากการถ่ายภาพ แล้วเรานำมาปรับปรุงโดยการใช้อักษรบรรยายเพื่อให้เหมาะกับเนื้อหาวิชาที่สอน

Fly me to the moon!

A jetliner appears to fly into the moon as it departs from Boston's Logan International Airport recently. Photograph was made with a 600mm lens with an exposure of 1/125 of a second at an F8 F-Stop. — Agencies

ภาพที่ 9.18 การสื่อสารด้วยภาพนิ่งที่มีคำบรรยายประกอบ

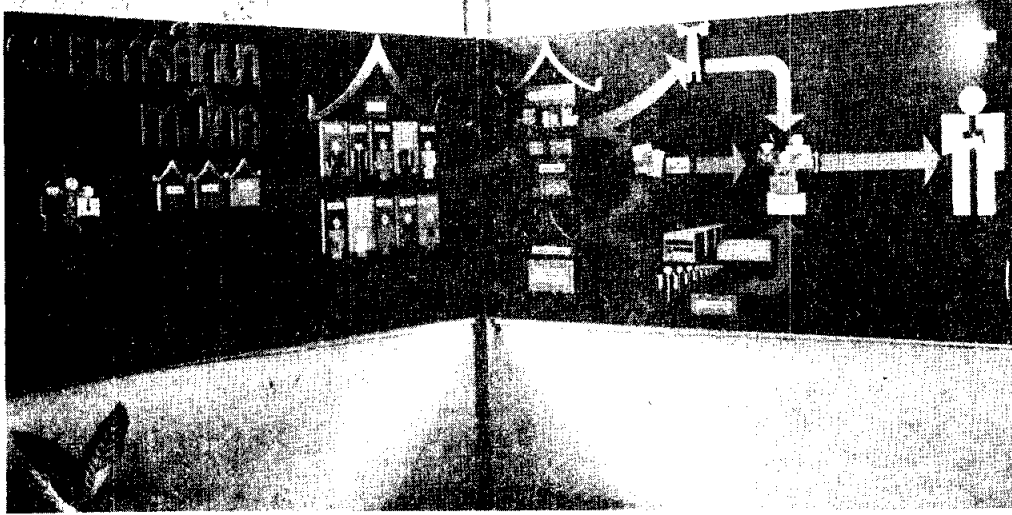
(จาก Bangkok World, January 23, 1986)

2.3 กระดานนิเทศ

กระดานนิเทศหรือป้ายนิเทศ (Bulletin Board) เป็นบูรณาทางสื่อกราฟิกหลายประเภทเพื่อช่วยถ่ายทอดความรู้ เนื้อหาสาระ ผู้ส่งอาจวางแผนแล้วให้ผู้รับมีส่วนร่วมในการผลิตหรือจัดทำป้ายนิเทศ โดยเฉพาะในการเรียนรู้ ซึ่งจะเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ให้สูงขึ้น

กระดานนิเทศมีจุดมุ่งหมายดังนี้

1. เสริมเรื่องที่จะพูด ในกรณีที่มีวัสดุเกี่ยวกับเรื่องที่เรียนเพียงชุดเดียวก็นำมาจัดไว้บนกระดานนิเทศ เมื่อจัดขึ้นแล้วก็จะเปิดโอกาสให้ผู้ดูได้ศึกษาเป็นกลุ่ม ๆ
2. ได้รับความสนใจของผู้ฟัง โดยให้อ่านหรือศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับสิ่งที่ตนจะไปดูหรือเยี่ยมในกิจกรรมทัศนศึกษา

ภาพที่ ๑.1๑ บ้ายนิเทศในการจัดนิทรรศการ

3. ประหยัดเวลา เพราะผู้รับสารสามารถไปศึกษากระดานนิเทศได้เอง ในกรณีที่มีเนื้อหาสาระมากที่ผู้ส่งไม่สามารถนำเสนอในระหว่างบรรยาย เพราะมีเวลาจำกัด
4. ส่งเสริมให้ผู้ฟังมีส่วนร่วม เช่น ให้ชมป้ายนิเทศแล้วรายงานและนำไปสู่การอภิปราย
5. เพื่อช่วยทบทวนเรื่องที่พูดหรือเสนอ โดยการแบ่งผู้ฟังออกเป็นกลุ่ม ๆ แล้วจัดกระดานนิเทศเกี่ยวกับสิ่งที่ตนได้ฟังได้ศึกษาแล้ว
6. ช่วยให้ผู้พูดสื่อความคิดเห็นออกมาให้เป็นรูปธรรมที่มองเห็นได้ง่ายโดยใช้สื่อกราฟิกประเภทต่าง ๆ มาจัด
7. ใช้ในการทดสอบหรือประเมินผลการสื่อสาร โดยการให้ผู้ฟังตอบคำถามที่ผู้ส่งให้ไว้บนกระดานนิเทศ
8. เป็นสื่อกลางให้ผู้ฟังที่เป็นนักเรียนนักศึกษาหรือผู้รับบริการฝึกอบรมทำรายงานเดี่ยว

หรือรายงานกลุ่ม

9. ทำให้ห้องบรรยายน่าสนใจ นำเข้าฟังและสร้างบรรยากาศที่เหมาะสมกับเนื้อหาที่ถ่ายทอด

นอกจากที่กล่าวมาแล้ว ยังมีสื่อกราฟิกของประเภทอื่น ๆ เช่น กระดานที่ผู้ส่งจำเป็นต้องศึกษาถึงวิธีการวางรูปแบบ การเขียนตัวอักษรประกอบและการให้สี เป็นต้น งานกราฟิกเป็นเรื่องใหญ่ที่มีบทบาทกว้างขวางต่อสื่อสารมวลชนทุกประเภทในปัจจุบัน

สารกถา 9.4

เครื่องมือในการผลิตสื่อกราฟิก

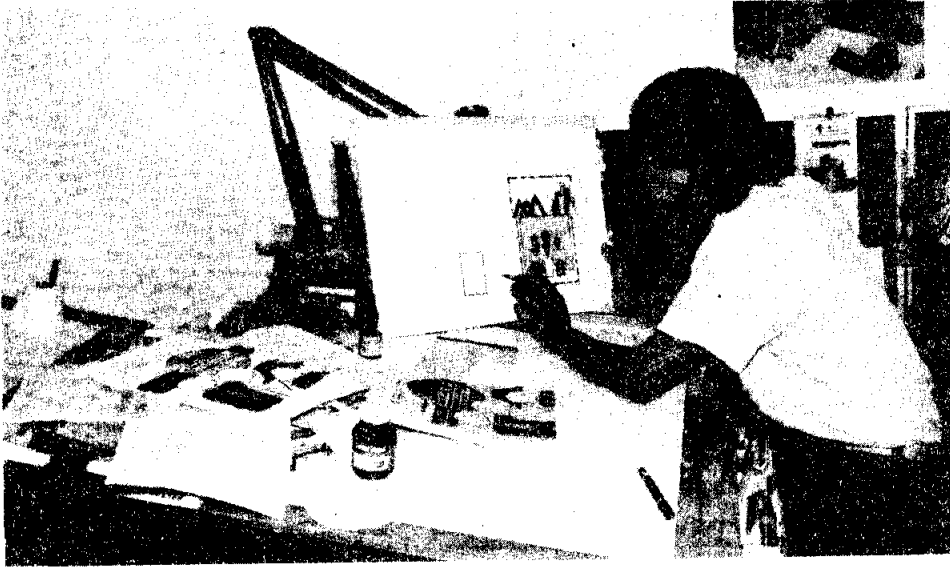
เครื่องมือ ได้แก่ วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตงานกราฟิกประเภทต่าง ๆ คือ (1) กระดาษ (2) สี (3) ดินสอ (4) พู่กัน และ (5) ปากกา

1. กระดาษ ได้แก่ กระดาษวาดเขียน กระดาษหน้าขาวหลังเทา กระดาษอาร์ท และกระดาษสีต่าง ๆ สำหรับงานกราฟิกที่ต้องการคุณภาพสูงอาจต้องใช้กระดาษเขียนแบบแล้วถ่ายลงกระดาษอัดรูปที่มีความแตกต่างของขาวและดำสูง เพราะได้งานที่ประณีตกว่า
2. สี สีที่ใช้ในงานกราฟิก ได้แก่ สีน้ำ สีโปสเตอร์ สีเทียน สีชอล์ค สีน้ำมัน สีหมึก สำหรับงานพลาสติกและงานแก้ว และสีพลาสติกซึ่งเป็นส่วนผสมของเปอร์โตเทมิกส์ไม่ละลายน้ำและให้สีสวยสดกว่าสีน้ำ
3. ดินสอ ได้แก่ ดินสอดินและดินสอสีประเภทต่าง ๆ
4. พู่กัน ใช้ระบายหรือเขียนอักษร สีทั้งชนิดปลายกลมและปลายตัด
5. ปากกา ที่นิยมใช้กันคือ ปากกา “สปีดบอล” ปลายทำด้วยโลหะเวลาใช้ต้องจุ่มหมึกมี 4 แบบ คือ แบบเอ ปลายตัดและงอน ใช้เขียนอักษรเส้นเหลี่ยม แบบบี ปลายกลมและงอน ใช้เขียนอักษรให้เส้นเท่ากันตลอด แบบซี ปลายตัด ใช้เขียนอักษรให้มีเส้นหนาและบางได้ และแบบดี ปลายรีและงอน ใช้เขียนได้ทั้งเส้นเท่ากันและเส้นหนาบาง

นอกจากนี้ยังมีปากกาปลายสักหลาด ปลายทำด้วยสักหลาดด้าม

เป็นหลอดบรรจุสีมี 2 ชนิด คือสีน้ำและสีน้ำมัน ปากกาปลายสักหลาดมี
ทั้งปลายกลมและปลายตัด

นอกจากที่กล่าวมาแล้ว สิ่งอื่นที่ต้องใช้ในการผลิตงานกราฟิค คือไม้บรรทัด ไม้ฉาก
ไม้ที่ มีด กรรไกร ยางลบ วงเวียน กาว เทปต่าง ๆ เป็นต้น

ภาพที่ 9.20 ช่างศิลป์กำลังผลิตงานกราฟิคที่โต๊ะเขียนแบบ

กิจกรรม 9.4

จงระบุเครื่องมือที่ใช้ในการผลิตวัสดุกราฟิคต่อไปนี้

1. ไปสเตอร์

2. การ์ตูน

3. แผนภูมิ